

Türkiye’de Kataloqlama Eğitimi

Mustafa BAYTER*

Özet

Amaç: Tarihsel süreçler göz önüne alındığında kataloqlamanın değişen ve gelişen bir yapıda olduğu anlaşılmaktadır. Bu değişim ve gelişim süreçleri, beraberinde kataloqlama kuralları ile ilgili yeni bilgileri ve değişimleri de getirmiştir. Söz konusu değişimlerle her önceki kuralın üzerine yenileri eklenmiş, çıkartılmış veya yeni düzenlemeler yapılmıştır. Böyle bir değişim ve gelişim süreci kataloqlama işini yapan bilgi profesyonellerinin iyi eğitilmesini zorunlu kılmaktadır. Temelde her yeni duruma ve olaya geçiş süreci eğitim ile sağlanmalıdır. Bu çalışmanın amacı Ülkemizde Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerindeki kataloqlama konusundaki eğitim çalışmalarını incelemek ve kataloqlama eğitiminin nasıl olması gerektiğini ortaya koymaktır. Yöntem: Araştırma, kataloqlama eğitimi ile ilgili bilimsel yayınların taranması ve Türkiye’de bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin web sayfalarının incelenmesi sonucu oluşturuldu. “Kataloqlama” ve “kataloqlama eğitimi” terimleriyle yapılan taramalardan elde edilen bilimsel yayınlardan yararlanıldı. Çalışmada “belgesel tarama yöntemi” ve “betimleme yöntemi” kullanılmıştır. Bulgular; Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerinde (BBY) kataloqlama derslerinin sayıları açısından değerlendirildiğinde bölümler arasında eşitsizlik olduğu tespit edilmiştir. Bölümlerin bazılarında yeteri kadar kataloqlama alanında yetişmiş öğretim üyesinin olmadığı saptanmıştır. Kataloqlama ve sınıflama alanında Ankara Üniversitesi ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin daha ön planda olduğu tablolarda görülmektedir. Sonuç: Bilgi ve Belge Bölümlerinden mezun olan meslektaşlarımız program farklılıkları nedeniyle birbirleriyle aynı bilgilere sahip değildir. Kataloqlama ve sınıflama dersleri bazı bölümlerde farklı içeriklerde veriliyor. Bazı bölümlerde de dersler hoca eksikliği nedeniyle verilemiyor. Özgünlük: Bu çalışma; ülkemizdeki BBY bölümlerinde kataloqlama eğitimlerinin tespiti, dersleri veren öğretim elemanlarının doktora konuları, konuyla ilgili yayınları ve kataloqlama eğitiminin nasıl verilmesi gerekliliğinin verilmesi açısından özgündür.

Anahtar Kelimeler: Kütüphanecilik eğitimi; kataloqlama; kataloqlama eğitimi; kataloqlama dersleri.

Cataloging Training in Turkey

Abstract

Purpose: Considering the historical processes, it is understood that cataloging has a changing and developing structure. These changes and development processes have brought with them new information and changes regarding the cataloging rules. With these changes, new ones were added, removed or new regulations were made on each previous rule. Such a change and development process necessitates good training of information professionals who do the cataloging business. Basically, the transition process to every new situation and event should be provided with education. The aim of this study is to examine the training studies on cataloging in the information and records management departments in our country and to reveal how the cataloging education should be. Method: The research was created as a result of scanning scientific publications related to cataloging education and examining the web pages of information and document management departments in Türkiye. Scientific publications obtained from the searches made with the terms "cataloging" and "cataloging education" were used. In the study, "documentary scanning method" and "description method" were used. Findings; When the information and records management departments are evaluated in terms of the number of cataloging courses, it has been determined that there is an inequality between the departments. It has been determined that there are not enough faculty members trained in the field of cataloging in the departments. It is seen in the tables that Ankara University and Ankara Yıldırım Beyazıt University are more prominent in the field of cataloging and classification. Conclusion: Our colleagues who graduated from information and documents departments do not have the same knowledge with each other due to the differences in the programs. Cataloging and classification lessons are given in different contents in some departments. In some departments, courses cannot be given due to the lack of teachers. Originality: This study; It is unique

* Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Ankara / Türkiye, e-mail: mbayter@hotmail.com

ORCID : <https://orcid.org/0000-0002-2906-2104>.

Bu makaleyi şu şekilde kaynak gösterebilirsiniz / To cite this article (APA):

Bayter, M. (2023). Türkiye’de Kataloqlama Eğitimi. *Küllkiye*, 4(2), 59-80. DOI: 10.48139/aybukulliyeye.1267015.

Makale Bilgisi / Article Information

Geliş / Received	Kabul / Accepted	Türü / Type	Sayfa / Page
17 Mart 2023	18 Eylül 2023	Araştırma Makalesi	59-80
17 March 2023	18 September 2023	Research Article	

in terms of determining the cataloging trainings in the information and document management departments in our country, the doctoral subjects of the lecturers giving the courses, their publications on the subject, and the necessity of giving the cataloging training.

Keywords: Library education; cataloging; cataloging training; cataloging Lessons

Extended Abstract

Cataloging; It is the arrangement of bibliographic information of the media in which information is recorded according to predetermined rules. It is the process of performing bibliographic definition of the materials in the catalog of an information center, determining access points and creating catalog records that have features that can be searched by users.

Cataloging can be seen as the foundation of the science of information and records management. Information and record managers in all information and records management fields must have good knowledge of cataloging. Since the beginning of the 20th century, the training of cataloguers has been one of the main topics studied. The adequacy and quality of the application conditions in education have been decisive. Mandatory changes in cataloging and classification included in education programs largely affect course contents as well as the number of courses.

Cataloging education in our country started in 1924 with Fehmi Ethem Karatay's librarianship courses at Istanbul University. Adnan Ötüken graduated from A.Ü. in 1941. He started librarianship courses at the Faculty of Languages, History and Geography. Cataloging training was given separately to groups A and B in the courses. The Institute of Librarianship was established in 1954 at Ankara University Faculty of Languages, History and Geography. Cataloging training at the institute; It was carried out on the issues of issuing receipts, cataloging, and methods of classifying manuscripts. Librarianship departments started education at Istanbul University in 1964 and at Hacettepe University in 1972. In these two departments, cataloging and classification are always among the compulsory courses, even if they have different names.

In the 1989-1990 academic year, Librarianship, Archival and Documentation and Information Departments were established in the Information and Records Management Departments. Cataloging training in departments is given through courses such as introduction to the organization of information, organization of information, subject headings, classification systems, catalog applications and computer cataloging.

Purpose of this study; considering the historical processes, it is understood that cataloging has a changing and developing structure. These changes and development processes have brought with them new information and changes regarding the cataloging rules. With these changes, new ones were added, removed or new regulations were made on each previous rule. Such a change and development process necessitates good training of information professionals who do the cataloging business. Basically, the transition process to every new situation and event should be provided with education. The aim of this study is to examine the training studies on cataloging in the information and records management departments in our country and to reveal how the cataloging education should be. The research was created as a result of scanning scientific publications related to cataloging education and examining the web pages of information and document management departments in Türkiye. Scientific publications obtained from the

Küllüye

Cilt/Volume: 4 • Sayı/Issue: 2 • 2023

searches made with the terms "cataloging" and "cataloging education" were used. In the study, "documentary scanning method" and "description method" were used. When the information and records management departments are evaluated in terms of the number of cataloging courses, it has been determined that there is an inequality between the departments. It has been determined that there are not enough faculty members trained in the field of cataloging in the departments. It is seen in the tables that Ankara University and Ankara Yıldırım Beyazıt University are more prominent in the field of cataloging and classification. Our colleagues who graduated from information and documents departments do not have the same knowledge with each other due to the differences in the programs. Cataloging and classification lessons are given in different contents in some departments. In some departments, courses cannot be given due to the lack of teachers. This study; It is unique in terms of determining the cataloging trainings in the information and document management departments in our country, the doctoral subjects of the lecturers giving the courses, their publications on the subject, and the necessity of giving the cataloging training.

Giriş

Geçmişten günümüze kadar insanoğlu elde ettikleri her şeyin daima daha fazlasını istemiştir. Sahip oldukları yeteneklerde çalışmalar yapılmış ve deneme yanılma sistemiyle meslekler ortaya çıkmıştır. Oluşturulan mesleklerde çalışması için yetiştirilen kişiler için uygulamalar yeterli olmamış ve okullar, üniversiteler kurulmuştur. Bunun sonucunda da eğitim programları oluşturulmuştur.

Bilgi toplumunda günlük hayatta bilginin kullanılması, her çeşit bilgiye ağ aracılığıyla ulaşılması, bilgi hizmetlerinin dönüşmesine ve gelişmesine neden olmuştur. Buna paralel olarak da kütüphanecilik, bilgi yönetimi, bilişim uzmanlığı, arşivcilik, bilgi iletişim teknolojileri vb. bilgi ile ilgili olan alanlarda verilen eğitimlerin de gelişmesi gerekmektedir. Bu nedenle bilgi profesyonellerinde olması gereken beceriler vardır. Bu beceriler arasında bilgi teknolojilerinin yardımıyla bilgi sistemleri tasarlamak, oluşturmak ve yönetmek; web teknolojilerini, mobil cihazları, sosyal ağları kullanarak kullanıcıların bilgi arama davranışlarını; kütüphane, arşiv vb. bilgi merkezlerinde bulunan bilgi kaynaklarını ve sosyal ağları nasıl birleştireceğini bilmek sayılabilir. Oluşan bu gelişmeler içinde “Bilgi ve Belge Yönetimi” bölümlerinde yetiştirilen bilgi uzmanlarının eğitimleri yeniden düzenlenmeli, programlar gözden geçirilmeli, yeni eğitim programları tasarlanarak, öğrencilerin bilgi becerileri yükseltilmelidir (Tonta, 2012a, s.293). Bu nedenle ders programları sürekli gözden geçirilmeli ve öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulmada yaşadıkları sorunlar dâhilinde ders programları hazırlanmalıdır. Hazırlanan ders programları, bir üniversiteden mezun olan öğrenci ile diğer üniversiteden mezun olan öğrenci arasında fark olmayacak şekilde oluşturulabilir. Bölümden mezun olan kişiler kendilerini diğerlerinden farklı olarak göstermek için çeşitli eğitimler alabilir, çeşitli etkinliklerde kendilerini göstererek farklılaşabilirler.

Eğitim

Günümüzde bilgi ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler ekonomik, sosyal ve kültürel alanları da etkileyerek toplumsal değişimlere neden olmuştur. Toplumun

gelişmişliğini belirleyen başlıca öge, ülkelerin bilgi üretimi ile üretilen bilginin teknoloji ve hizmetlere başarılı bir şekilde dönüştürebilme becerisinde aranmaktadır (Çakın, 2000, s. 4). Bu beceri, ancak ve ancak eğitim ile sağlanabilmektedir. Eğitim; içinde bulunduğunuz toplumsal, ekonomik, kültürel ve siyasi yapı gereği farklı şekillerde yorumlanabilir. Temel olarak eğitim, var olan bilgilerimize yenilerini ekleme ve bilgilenme süreci olarak düşünülebilir. Eğitim, kişinin yeteneklerini kendi ihtiyaçları ve toplumun amaçları doğrultusunda geliştirmesini sağlayan öğrenme işi ve bu işin nasıl yapılacağı üzerindeki yöntem ve uygulamaların tümüdür (Kayıran.1998, s. 781). TDK (2022)' nin güncel sözcülüğünde eğitim; “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye” şeklinde tanımlanmıştır. Mesleki eğitim; o meslek alanında çalışan kişilerin işlerini sürdürebilmek için gerekli olan bilgi, beceri ve yetenekleri kazandırma faaliyetidir (Kalaycı, 2014, s.1)

Kütüphanecilik Eğitimi

Kütüphanecilik eğitimi ABD’de 1887’de Columbia Üniversitesinde başlamıştır. Melvil Dewey, Kütüphane Ekonomisi Okulunda (School of Library Economy) kütüphanecilik eğitiminin ilk adımını atmıştır. 20. yüzyılın başlarında ABD ve İngiltere’de kütüphanecilik eğitimi birçok okulda verilmeye başlamıştır. İlk yıllarda kütüphanecilik eğitimi halk kütüphanelerinde ya da yeni kurulmuş kütüphanecilik okullarında verilmiştir. 1926 yılında Chicago Üniversitesinde lisansüstü düzeyde eğitim veren ilk kütüphanecilik okulu açılmıştır. İkinci dünya savaşından sonra birçok yeni kütüphanecilik okulu faaliyete geçmiştir. Kütüphanecilik eğitiminin ilk yıllarında kataloglama ve sınıflama konuları ön planda yer almıştır. 1960’lı yıllardan sonra kütüphanecilik eğitiminde kataloglama dersleri programlarda yer almıştır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgi ve iletişim teknolojileriyle ilgili dersler de eğitim programlarına alınmaya başlanmıştır. 1990’ların ikinci yarısından sonra İnternet ve Web konuları ders programlarına dahil edilmiştir (Tonta, 2012b).

Ülkemizde Kütüphanecilik Eğitiminin ilk Dönemi

Kütüphanecilik eğitimi, Türkiye’de ilk olarak diğer ülkelerde olduğu gibi usta çırak ilişkisine dayanmaktadır. Deneyimli personeller, yanlarında çalışanlara eğitimlerinde yardımcı olmuşlardır. Daha sonra 1924 yılında Kolombiya Üniversitesi profesörlerinden John Dewey, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ülkemize eğitim ve kütüphanecilik hakkında inceleme ve bir rapor yazmak için çağırılmıştır. John Dewey, ülkemizde bazı incelemeler yapmış ve bu incelemeler sonucunda bir rapor oluşturmuştur. Bir sonraki yıl Fehmi Ethem Karatay ve Ahmet Tevfik Bey, Profesör John Dewey’in hazırlamış olduğu rapor dâhilinde İstanbul Kütüphane Müdürleri ve hafızı kütüphanelerinin eğitimleri için kurslar düzenlemişlerdir. Bu bilgiler sonucunda kütüphanecilik eğitimi için Türkiye’de ilk kütüphanecilik eğitimleri 1925 yılında başlamıştır diyebiliriz (Artukoğlu, 1979, s.2).

Türk eğitiminin geliştirilmesi için Atatürk’ün önerisi ile kültürel kalkınma kapsamında birçok branşta olduğu gibi kütüphanecilik eğitimi için de yurt dışına öğrenciler gönderilmiştir. Bu doğrultuda Fehmi Ethem Karatay ve Adnan Ötüken de yurt dışında kütüphanecilik eğitimi alan kişilerdir (Avcı, 2017).

Ülkemizde ilk kütüphanecilik öğretimi Fehmi Ethem Karatay yönetimindeki kursla başlamıştır. Dokuz ay süren kursta; kütüphane idaresi, katalog tahriri ve kitabiyat dersleri verilmiştir (Öksüz, 2013).

Ülkemizde ikinci kütüphanecilik kursu, ilk kurstan tam 10 yıl sonra 1936 yılında açılmıştır. Kurs, “Yüksek Ziraat Enstitüsü Kütüphane Müdürü” “Dr. Josef Stummvoll” tarafından verilmiştir (Atılgan, 1995, s.11). Bu kursta da kataloglama ile ilgili derslerin olduğu görülmektedir.

Adnan Ötüken, Almanya’da kütüphanecilik eğitimi alıp 1939 Haziran’ında yurda döndükten sonra “Bibliyotek Bilgisi ve Bibliyografi” adlı ilk eserini yayımlamıştır. Ötüken,1941 yılında Ankara’da Maarif Vekâleti Neşriyat Müdürü olmuştur. Aynı yıl DTCF’de kütüphanecilik kurslarının açılmasını sağlamıştır. Kursların dersleri A ve B gruplarına ayrılmıştır. Kurs yönetmeliğinde kataloglama konusu A ve B gruplarında ayrı ayrı yer almıştır. Üniversite ve yüksekokulu bitirmiş olan kişilerden oluşan A grubu kurslarını bitirenler sınava girmişler ve geçenler uzman kütüphaneci olmuştur. Ortaokul ve lise mezunlarından oluşan B grubu kurslarını tamamlayan ve başarı gösterenler kütüphane memuru olmuştur (Ersoy, 1965, s.53).

A grubunun dersleri;

Nazari ve amelî kütüphanecilik bilgisi,

Nazari ve amelî arşiv bilgisi (B grubu ile müşterek),

Umumi bibliyografya,

Hususî bibliyografya (Öğrencinin yetiştiği sahaya göre profesörleri tarafından),

Osmanlı paleografisi (B grubu ile müşterek),

İkinci yabancı dil veya Lâtince veya şark dilleri,

Kütüphanecilik tatbikatı.

B grubunun dersleri;

Teori ve uygulamalı kütüphanecilik bilgisi (A grubu ile müşterek),

Genel bibliyografya (A grubu ile müşterek),

Osmanlı paleografisi,

Dil bilmeyenlere yabancı dil,

Eski harfli metinler üzerinde uygulama,

Kütüphanecilik uygulamaları (A grubu ile müşterek).

Kütüphanecilik kursları 1954-1955 öğretim döneminde Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesinde Kütüphanecilik Enstitüsü kurulana kadar sürmüştür.

Ülkemizde Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri

Bilgi ve belge yönetimi bölümü eski adıyla Kütüphanecilik Bölümü, Türkiye’de ilk olarak Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde 1954 yılında “Kütüphanecilik Enstitüsü” adıyla kurulmuştur. 1964 yılında bölümün adı “Kütüphanecilik Bölümü” olarak değiştirilmiştir. Aynı adla ikinci olarak 1964 yılında İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi’nde kurulmuş; üçüncü olarak da 1972-1973 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Enstitüsü’nde kurulmuştur. Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Arşivcilik Bölümü 1987 yılında açılmıştır. Daha sonra Atatürk Üniversitesi’nde Bölüm kurulmuştur. Bölümlerde 1989-1990 öğretim döneminden sonra Kütüphanecilik Anabilim Dalı yanında “Dokümantasyon, Enformasyon ve Arşivcilik Ana Bilim dalları” oluşturulmuştur. Yükseköğretim Kurulu tarafından 2002 yılında Kütüphanecilik bölümlerinin yeniden yapılanması öngörülmüştür. 2002/2003 öğretim yılından sonra bölümlerin ismi “Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü” olmuştur (Tak, 2020). Bu tarihten sonra görülen ihtiyaç karşısında Kastamonu Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Osmaniye Korkut Ata ve Bartın Üniversitelerinde bölüm kurulmuştur.

Bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin amacı, bilgi kaynaklarının toplanması, organizasyonu ve erişimi sürecini yapabilecek mesleki elemanlar yetiştirmektir. Yetiştirilen elemanların; bilgi merkezlerinin tümünü içine alan yönetebilme, ilgili teknolojileri kullanabilme, bilgi erişim, yöntem ve tekniklerini öğretilen becerileri ile donatılmış bilgi ve belge yöneticileri olarak mezun edilmesi hedeflenmiştir (Genel, 2022).

Bilgi ve belge yönetimi bölümleri, ülkemizde bilgi ve belge yönetiminin hem bir bilim dalı olarak kabul edilmesinde etkili olmuş hem de teori ve uygulamada çalışacak çok sayıda insan gücünü yetiştirmiştir. Mezunlar, ülkenin koşullarında olağanüstü çaba harcamış, bilgi ve belge yönetimi alanında birçok bilimsel çalışmayı gerçekleştirmiştir (Subaşıoğlu ve Tamdoğan, 2014, s.606).

Kataloglama Eğitimi

Kataloglama; bilginin kaydedildiği ortamların bibliyografik bilgilerinin önceden belirlenen kurallara göre düzenlenmesidir. Sefercioğlu (2003), kataloglamayı doğru erişim uçları oluşturarak araştırmacının bilgi kaynaklarına erişimini sağlamak olarak tanımlamaktadır. Bir başka tanımda, bilginin, verinin ya da materyallerin, ihtiyaç duyulduğunda erişilebilmesi için sistematik biçimde düzenlenmesi olarak verilmiştir (Stuhlman, 2010). Bir bilgi merkezinin katalogundaki materyallere ilişkin bibliyografik tanımlamayı gerçekleştirme, erişim noktalarını belirleme ve kullanıcılar tarafından aranabilecek özellikleri taşıyan katalog kayıtlarını oluşturma işlemidir (Collins, 2005). Günümüzde kataloglamanın amacı, bilgiye erişimde doğru hedefe ulaşmak için basılı ve elektronik ortamdaki bilgi kaynaklarının bibliyografik tanımlarının yapılmasıdır.

Kataloglama bilgi ve belge yönetimi biliminin temeli olarak görülebilir. Bütün bilgi ve belge yönetimi alanındaki bilgi ve belge yöneticileri kataloglama konusunda iyi derecede bilgi sahibi olmalıdır (Gorman, 2002, s. 11). 20. yüzyılın başından beri katalogcunun eğitimi, üzerinde çalışılan konuların başında

gelmektedir. Eğitimdeki uygulama koşullarının yeterliliği ve niteliği belirleyici olmuştur. Eğitim programlarında yer verilen kataloqlama ve sınıflamadaki zorunlu değişimler, ders sayılarında olduğu gibi büyük ölçüde ders içeriklerini de etkilemektedir (Bronstein, 2007; Chu, 2006; Markey, 2004). Kataloqlama alanında sürekli yenilikler yapılmaktadır. Bu alanda eğitimin uygulamadaki çalışmaların gerisinde kalmaması gerekmektedir. Hızla değişen uygulamalardaki yenilikler, alandaki eğitimlerin kapsamlarına aktarılmalıdır (Kajberg ve Lorrington, 2005).

Kataloqlama eğitimi diğer konulardaki eğitime göre zor olabilir. Konu tamamen kurallara dayanır. Öğrenciye kuralları anlatmak ve uygulamasını istemek kolay değildir. Kataloqlama hızla yenilenen bir alan olmuştur. Kuralların anlatılması, uygulanması ve sınırlı saatlerdeki ders programlarında verilmesi her zaman zorlayıcı olmuştur. Özellikle 1967 yılında AACR (Anglo-American Cataloging Rules- Anglo-Amerikan Kataloqlama Kuralları) birinci basımının yayınlanmasından kısa zaman sonra yaygın bir uluslararası kullanım alanına sahip olmuştur. Yaygın kullanımından sonra katalogcunun eğitimi, üzerinde çok çalışılan konulardan biri olmuştur. Kataloqlama eğitime yönelik kuram-uygulama oranı tartışması sürmektedir.

Bilgi ve belge yönetimi alanında kataloqlama eğitimi alanla ilgili uygulamalar için gerekli bilgilerin kazandırılması olarak tanımlayabiliriz. Kataloqlama eğitimi, kayıtlı bilginin bibliyografik tanımlanması ve sunulması ile ilgili kavram, prensip ve teknikler, bibliyografik tanımlama ve üst veri standart ve kuralları, sınıflama ve sınıflama sistemlerinin yaygın örneklerini, iletişim ve kodlama standartlarının kuramsal tanım, yorum ve çözümlenmelerin uygulamalarla da desteklenerek ilgili bilgi ve becerilerin geliştirilmesini kapsar (Baydur, 2012, s. 325).

Katalogcular ve diğer ilgili profesyonelleri yetiştirmek için eğitim ihtiyaçlarını değerlendirirken, kataloqlama eğitiminin nasıl sunulacağını bilmek de önemlidir. Böylece sunulan eğitim programları ve yöntemleri hedef kitleler arasında en büyük etkiye ve kullanıma sahip olacaktır. Yapılan araştırmalarda, katalogcuların eğitim programlarının ve yöntemlerinin teknolojik ortamda olması üzerinde durulmuştur. Örneğin Tosaka ve Park’ın (2014) yaptığı araştırmada, katalogcuların "web seminerlerine ve şahsen eğitimi desteklemek için diğer çevrimiçi eğitim oturumlarına" yoğun bir ilgi gösterdiği saptanmıştır. Yüz yüze eğitim yöntemlerinin tercih edildiği ancak kendi kendine çalışma seçenekleri kadar güçlü olmadığı görülmüştür. Katılımcıların kataloqlama eğitimi için tercih ettikleri yöntemleri sıralamaları istendiğinde oldukça farklı bir resim ortaya çıkmıştır. Burada kataloqlama eğitimi için en çok tercih edilen eğitim yöntemi, kuralları uygulayarak yapılan yöntemdir. Araştırma verileri ayrıca, kendi kendine çalışmayı veya yüz yüze eğitimi desteklemek için birden fazla formatta, kaliteli kaynakların kullanılmasının, kataloqlama eğitimi konusunda başarılı bir şekilde eğitim verilmesinde kritik öneme sahip olduğunu göstermiştir (Tosaka ve Park, 2014, ss. 18-21).

Kataloqlama eğitim programlarında dünyanın çeşitli Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerinde gelecekte nasıl olması gerektiği yönünde farklı görüşler vardır (Atılğan, 2004, s. 214). Örneğin Gorman’ın kataloqlama ilgili önerdiği program; birinci yıl, kataloqlama programı bibliyografik ilke ve standartları, konu

başlıkları, sınıflama, otorite dizinleri, indeksleme, ortak kataloglamayı içerir. İkinci yılda kataloglamanın tarihi, sınıflama teorisi, indeksleme, ileri düzeyde niteleyici kataloglama ve konu kataloglaması, bilgisayarla kataloglama, elektronik bilgi kaynaklarının bibliyografik tanımlanmasını içermektedir (Gorman, 2002, s. 12, akt. Atılğan, 2004, s. 20).

Bilgi kaynaklarının çok çeşitlenmesi, kaynaklardaki sorumluluğun belirlenmesi ve bu kaynaklara erişimde kataloglama kurallarının yetersiz kalması sonucu farklı üst veri uygulamaları üretilmiştir (Hsieh-Yee, 2002, s. 208). Bu gelişmeler ışığında kataloglama eğitimi programında elektronik bilgi kaynaklarının tanımlanmasını sağlayan üst veri konusunun da verilmesi gerekmektedir.

Ortaya çıkan bu oluşumlardan sonra kataloglama eğitiminin aşağıdaki sorulara da cevap vermesi gerekmektedir (Hsieh – Yee, 2002, s. 207).

- Araştırmacının bilgi arama yöntemleri nelerdir?
- Araştırmacı bilgiyi nasıl kullanmaktadır?
- Araştırmacının bilgiyi edinme yolları nelerdir?

Hsieh-Yee (2002), kataloglama eğitiminin dört düzeyde verilmesi gerektiğini belirtmektedir. Birinci düzeyde, katalogcu olmayacaklar için genel olarak bibliyografik tanımlama, bilgi kaynaklarının bibliyografik tanımlamasındaki kurallar, üst veri ve katalog ilişkisi verilmelidir. İkinci düzey, üst veri bilgi ve belge yöneticisi ve kataloglamada kariyer yapmak isteyenler için verilecek dersleri içermelidir. Bu düzeyden amaç ise niteleyici kataloglama ve konu analizi için beceri kazandırmak, kataloglama ve üst verinin amaçlarını anlatmalı Dublin Core gibi standartların kullanılarak katalog kayıtlarının oluşturulmasını uygulanmalıdır. Üçüncü düzey ise üst veri ve katalogcu uzmanı olmak isteyenlere yönelik derslerden oluşmalıdır. Derslerde kitap dışı materyallerin kataloglanmasını öğretilmeli, konu başlıkları ve sınıflama sistemleri hakkında derinlemesine bilgi verilmeli, farklı üst veri standartlarını karşılaştırmalı, bilgi yönetim sistemi içinde üst verinin yerini belirlenmelidir. Dördüncü düzey ise, kataloglama ve üst veri uzmanları içindir. Bu düzeyde elektronik bilgi kaynaklarını bibliyografik tanımlamaya yönelik farklı yaklaşımları öğretilmeli, üst veri standartları ve veri tabanı tasarımı öğretilmelidir (Hsieh-Yee , 2002, ss.,212-216., akt. Atılğan, 2004, s. 215).

Yukarıda değinildiği gibi kataloglama eğitim programları ve uygulamalarında yeni yaklaşımlar söz konusudur. Bu yaklaşımlardan yola çıkarak ülkemizdeki kataloglama eğitimi aşağıda incelenmeye çalışılmıştır.

Ülkemizdeki Kataloglama Eğitimi

Ülkemizde kataloglama eğitimi 1924 yılında İstanbul Üniversitesi'nde Fehmi Ethem Karatay'ın kütüphanecilik kursları ile başlamıştır (Ötüken,1957, s. 15). Karatay'ın kursunda kataloglama eğitimi; usul-katalog, topografik katalog, alfabetik katalog, sözlük katalog, özel kataloglar ve yazma katalogları başlıklarından oluşmuştur (Özel, 2007, 61).

Maarif Vekaleti 1939 yılında “Umumi Kütüphane Fihristleri İçin Hazırlanacak Fişlerin Nasıl Doldurulacağı Hakkında Kılavuz” adlı kaynağını hazırlamıştır. İstanbul Üniversitesi, 1940 yılında Adnan Ötüken'in Bibliyotek Bilgisi ve Bibliyografi adlı kitabı yayınlanmıştır (Anameriç ve Rukancı, 2017).

Küllüye

Türkiye’de ilk kez başlı başına bir kataloglama kuralı kitabı Fehmi Ethem Karatay’ın “Alfabetik Katalog Kaideleri” dir. 1941 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi tarafından yayınlanmıştır. Bu kaynağın ilk maddesine göre katalog defterlere değil yerlerinin değiştirilmesi mümkün olan 12.5 X 7,5 cm boyutundaki kart kataloglara yazılır (Karatay, 1941).

Adnan Ötüken, 1941 yılında A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi’nde kütüphanecilik kurslarını başlatmıştır. Kurslarda kataloglama eğitimi A ve B gruplarına ayrı ayrı verilmiştir. Kütüphanecilik kursunda, kütüphanelerde genellikle tasnif ve düzenleme yapacak kişilerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Kurslar 1954 yılına kadar devam etmiştir. Bu eğitim içinde kataloglama eğitimi değişik başlık ve içerikte anlatılmıştır (Ötüken, 1957, s. 32).

1947-1948 yıllarında Adnan Ötüken, Bibliyotekçinin El Kitabı, Bibliyotek Bilgisi –Entrüksiyon Denemesi- Bibliyografya ve Nazariyeler adlı iki ciltlik kitap yayınlamıştır (Anameriç ve Rukancı, 2017).

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi’nde 1954 yılında Kütüphanecilik Enstitüsü kurulmuştur. Enstitüde kataloglama eğitimi; fiş çıkarma, kataloga geçirme, yazma eserlerin tasnifine ilişkin yöntemler konularında yapılmıştır (Ötüken, 1957, s. 32). Kursta çeşitli program değişiklikleri yapılsa da kataloglama ve tasnif konusu programlarda temel olarak verildiği görülmektedir.

1964’te İstanbul Üniversitesi’nde, 1972’de Hacettepe Üniversitesi’nde kütüphanecilik bölümleri eğitime başlamıştır. Bu iki bölümde de kataloglama ve sınıflama farklı isimlerde de olsa hep zorunlu dersler arasındadır (Çakın, 1997, ss. 7-31; Atılğan, 1999, ss. 144-163).

Ülkemizde genel olarak kütüphanelerde kataloglama uygulamalarında 1957 yılında yayınlanan Basma Eserleri Alfabetik Kataloglama Kaideleri (BEAKK), 1961 Kitap Kataloglama Kuralları (KKK), 1967’den sonra da bazı araştırma ve üniversite kütüphaneleri AAKK kullanmıştır. O yıllarda halk kütüphanelerinde farklı, üniversite kütüphanelerinde farklı ve Milli Kütüphane’de de farklı kataloglama kuralları uygulamıştır. Bilgi ve belge yönetimi bölümlerinden mezun olanların hangi bilgi merkezlerinde görev alacağı ve hangi kataloglama kurallarını uygulayacakları konusunda net bir durum bulunmadığından bölümlerde yukarıdaki söz ettiğimiz kataloglama kuralları 1985 yılına kadar bir arada öğretilmeye çalışılmıştır (Atılğan, 2004, s. 215).

1985 yılında Milli Kütüphane ve halk kütüphaneleri AAKK2’ye geçtiğini açıklayınca bütün ülkede farklı kataloglama kurallarının uygulanması son bulmuş, bu kurallar kullanılmaya başlanmış ve bölümlerde de bu kurallar öğretilmeye başlanmıştır. 1988’de Necmeddin Sefercioğlu tarafından yayınlanan “Özleştirilmiş, Kataloglama Kuralları” ve aynı yıl Hasan S. Keseroğlu tarafından yayınlanan “Kataloglama Kuralları: Örnekleriyle Anglo- Amerikan Kataloglama Kuralları” eğitim ve uygulama alanında kullanılmaya başlanmıştır.

1989-1990 öğretim yılında Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerinde, Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalları oluşturulmuştur. Anabilim dallarında kataloglama eğitimi, bilginin düzenlemesine giriş, bilginin organizasyonu, konu başlıkları, sınıflama sistemleri, katalog

uygulamaları ve bilgisayarla kataloglama gibi derslerle verilmiştir (Atılgan, 2004, s. 215).

20. yüzyılın başından beri kataloglama eğitim programlarında yeni gelişmeler ve değişimler olmuştur. Bu çerçevede ders içeriklerinde büyük ölçüde değiştirilmiştir (Bronstein, 2007; Chu, 2006; Markey, 2004). Kataloglama eğitimi ve uygulamasında sürekli yenilikler olması bu alandaki eğitimin de değişimini zorunlu kılmaktadır (Yılmaz, 2018). Teknolojideki gelişmeler, bilgi kaynaklarında çeşitlenmeye sebep olmuş, buna bağlı olarak da kataloglama eğitiminin de geliştirilmesi gerektirmiştir (Atılgan, 2004, s. 214)

Teknolojik gelişmelerle birlikte, elektronik bilgi kaynaklarının kütüphanelerde yaygınlıkla kullanılmaya başlanmasıyla kütüphanecilik ünvanının yapılan işi tam olarak karşılamadığı düşüncesi oluşmuştur. Bu düşünceden yola çıkılarak 2002-2003 öğretim yılında Kütüphanecilik Bölümlerinin adları “Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü” olarak değiştirilmiştir. Bu değişimin ardından eğitim programları da yenilenmiştir. Kataloglama eğitiminin de içeriği ve kapsamı geliştirilmiştir (Atılgan, 2004, s. 216). Örneğin Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nün birinci ve ikinci sınıfında kataloglama dersinin adı “Bilginin Organizasyonu” olmuştur. Üçüncü sınıfta “Kataloglama ve sınıflama” adı ile yer almıştır. İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nde ise 1. sınıfta “Bilginin Örgütlenmesi” adı ile isimlenen kataloglama dersi, 3. sınıfta “Kitap Dışı Belgelerin Kataloglanması” ve “Sınıflama Sistemleri”i olarak verilmeye başlamıştır. Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nde ise 1. sınıfta “Bilginin Organizasyonuna Giriş” 2. sınıfta “Bilginin Organizasyonu I ve II” dersleri konulmuştur. 3. sınıfta “Bilgisayarla Kataloglama ve Sınıflama sistemleri I”, 4. sınıfta da “Konu Başlıkları” ve “Sınıflama Sistemleri II” dersleri ile kataloglama eğitimi verilmeye başlanmıştır.

Bilgi ve belge yönetimi alanında teknolojik gelişmeler ışığında kataloglama derslerine bölüm programlarına çeşitli yeni dersler eklenmiştir. Bu dersler arasında: Bilgi kaynaklarının tanımlanması ve erişimi, e-bilgi kaynaklarının kimliklenmesi ve bilgisayarla kataloglama gibi dersler vardır. Mesleki gelişim, iyi eğitilmiş profesyonellerle gerçekleşebilir. Hızla yenilenen uygulama alanının ihtiyacı, sorumluluğunu ve yetkisini taşıyabilecek mezun yetiştirme ile gerçekleşecektir. Bu da eğitimde daha iyiyi vermek için programların eskiye göre daha sık yenilemesi ile mümkün olacaktır (Baydur,2012, s. 317).

Araştırmanın Amacı

Tarihsel süreçler göz önüne alındığında kataloglamanın değişen ve gelişen bir yapıda olduğu anlaşılmaktadır. Bu değişim ve gelişim süreçleri, beraberinde kataloglama kuralları ile ilgili yeni bilgileri ve değişimleri de getirmiştir. Söz konusu değişimlerle her önceki kuralın üzerine yenileri eklenmiş, çıkartılmış veya yeni düzenlemeler yapılmıştır. Böyle bir değişim ve gelişim süreci kataloglama işini yapan bilgi profesyonellerinin iyi eğitilmesini zorunlu kılmaktadır. Temelde her yeni duruma ve olaya geçiş süreci eğitim ile sağlanmalıdır. Bu çalışmanın amacı ülkemizde Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerindeki kataloglama konusundaki eğitim çalışmalarını incelemek ve kataloglama eğitiminin nasıl olması gerektiğini ortaya koymaktır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, kataloglama eğitimi ile ilgili bilimsel yayınların taranması ve Ülkemizde bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin web sayfalarının incelenmesinden oluşturuldu. “Kataloglama” ve “kataloglama eğitimi” terimleriyle yapılan taramalarda elde edilen bilimsel yayınlardan yararlanıldı. Çalışmada “belgesel tarama yöntemi” ve “betimleme yöntemi”nden yararlanılmıştır. Belgesel tarama tekniği; sistemde var olan ve daha önceden oluşturulmuş kayıt ve belgelerin sistematik bir şekilde incelenerek verilerin toplanmasına dayanmaktadır. Yazılı kaynaklar çerçevesinde belgesel tarama tekniği belirli bir amaca yönelik olarak kaynakların bulunması, okunması, not alınması ve değerlendirmesi işlemlerini kapsamaktadır. Betimsel yöntem ise; ilgi duyulan konu ya da etkinliklerin bir betimlemesini, tasvirini elde etmeyi amaçlayan araştırmalardır (Karasar, 1999, s. 229).

Varsayım ve Sınırlılıklar

Ülkemizde bilgi ve belge yönetimi bölümlerinde verilen kataloglama ve sınıflama derslerinin ve hoca sayının yeterli olmadığı varsayılmaktadır. Araştırma verilerinin toplanması Bölümlerinin web sayfalarında sunulan bilgilerden oluşması araştırmanın sınırlılıklarıdır.

Araştırmanın Evreni

Türkiye’de bulunan 12 bilgi ve belge yönetimi bölümü araştırmanın evreni olmuştur.

Veri Toplama

Ağustos 2022 tarihinde Ülkemizdeki bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin web sayfalarından kataloglama ve sınıflamayla ilgili derslerin ve dersleri veren öğretim üyelerinin verileri toplanmıştır.

Bulgular

Günümüzde ülkemizdeki üniversitelerde yer alan bilgi ve belge yönetimi bölümü programlarında kataloglama, bilginin düzenlenmesi, bilginin organizasyonu, bibliyografik kontrol vb. adlarla yer alan kataloglama eğitimi lisans ve yüksek lisans düzeyinde yürütülmektedir. Bu bölümde yukarıda tarihsel gelişimi kısaca verilmeye çalışılan kataloglama eğitimi halen 12 üniversitemizdeki bilgi ve belge yönetimi bölümlerinde verilmekte olan kataloglama ile ilgili derslerin sayıları karşılaştırmalı olarak tablolarla sunulmaktadır. Hangi bölümde bu alanla ilgili ne kadar dersin bulunduğu ve bu derslerin öğretim üyeleri ayrıntılı olarak tabloda aktarılmaktadır.

Tablo 1: BBY Bölümlerinin Kataloglama ile İlgili Dersleri ve Öğretim Üyeleri

Bölüm Adı	Ders adı	Öğretim Üyesi
Ankara Ü. DTCF	Bilginin Organizasyonuna giriş	Arş. Gör. Ayşenur VAROL
	Bilginin Organizasyonu I	Arş. Gör. Ayşenur VAROL
	Bilginin Organizasyonu II	Arş. Gör. Ayşenur VAROL
	Bilginin Organizasyonu III	Arş. Gör. Ayşenur VAROL

	Konu Başlıkları	Prof. Dr. Sacit ARSLANTEKİN
	MARC	Doç. Dr. Nevzat ÖZEL
	METADATA	Prof. Dr. Hakan ANAMERİÇ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Bilginin Düzenlenmesine Giriş	Doç. Dr. Mustafa BAYTER
	Bilginin Düzenlenmesi I	Doç. Dr. Mustafa BAYTER
	Bilginin Düzenlenmesi II	Doç. Dr. Mustafa BAYTER
	Bilgi Kaynaklarının Tanımlanması ve Erişim I	Doç. Dr. Mustafa BAYTER
	Bilgi Kaynaklarının Tanımlanması ve Erişim II	Doç. Dr. Mustafa BAYTER
	Konu Başlıkları	Doç. Dr. Mustafa BAYTER
Atatürk Üniversitesi	Bilginin Düzenlenmesi I	Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK
	Bilginin Düzenlenmesi II	Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK
Bartın Ü. Edebiyat Fakültesi	Bilginin Düzenlenmesi	Doç. Dr. Ahmet ALTAY
Çankırı Karatekin Üniversitesi	Bilginin Düzenlenmesi I	Dr. Öğr. Üyesi Buket CANDAN
	Bilginin Düzenlenmesi II	Dr. Öğr. Üyesi Buket CANDAN
Hacettepe Ü. Edebiyat Fakültesi	Bilginin Düzenlenmesi	Doç. Dr. Tolga Çakmak
	Bilgi Kaynaklarının Tanımlanması	Doç. Dr. Tolga Çakmak
İstanbul Üniversitesi	Arşivlerde Tasnif ve Kataloqlama	Prof. Dr. Niyazi Çiçek
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Bilginin Organizasyonu I	Öğr. Gör. Emine Hatun GÜR
	Bilginin Organizasyonu II	Öğr. Gör. Emine Hatun GÜR
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	Bilgi Organizasyonu	Öğr. Gör. Ezgi ERGİN
	Üst Veri	Prof. Dr. Saime Özlem Gökkurt DEMİRTEL
Kastamonu Üniversitesi	Bilginin Düzenlenmesi I	Prof. Dr. Hasan S. Keseroğlu
	Bilginin Düzenlenmesi II	Prof. Dr. Hasan S. Keseroğlu
	Konu Başlıkları	Prof. Dr. Hasan S. Keseroğlu
Marmara Üniversitesi	Tanımlama Standartları	Dr. Öğr. Üyesi Elif Yılmaz ŞENTÜRK
	Üst veri ve Sınıflama Sistemleri	Doç. Dr. Güssün GÜNEŞ
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Bilginin Organizasyonuna Giriş	Dr. Öğr. Üyesi Yunus EKİCİ
	Kataloqlama	Dr. Öğr. Üyesi Yunus EKİCİ
	BBY203 Bilginin Organizasyonu-I	Dr. Öğr. Üyesi Ramazan SONAT
	BBY203 Bilginin Organizasyonu-II	Dr. Öğr. Üyesi Ramazan SONAT

Kaynak: BBY Bölümleri Web Sayfaları

Yukarıda verilen tablodaki veriler incelendiğinde bilgi ve belge yönetimi bölümü bulunan üniversitelerin kataloqlama ile ilgili derslerin sayısında eşitsizlik olduğu görülmektedir. BBY bölümleri için son derece önemli derslerden biri olan kataloqlama derslerinin sayılarındaki bu ciddi eşitsizlik, bölümden mezun olan meslektaşlarımız için sorun teşkil etmektedir. Bu duruma bölümlerde yeterli sayıda kadro olmaması ve hoca eksikliği yaşanması sebep olarak gösterebilir.

Tabloda 1 verilen bilgilere göre en fazla kataloqlama alanı ile ilgili derslerin Ankara Üniversitesi (8) ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nde (7) bulunduğu görülmektedir. Buna karşılık bazı bölümlerde 1-2 derste kalmıştır. İstanbul Üniversitesi’nde “Arşivlerde Tasnif ve Kataloqlama” dersi vardır. Bilgi ve belge yönetimi eğitiminin temeli sayılan kataloqlama konusunda bu kadar az ders sayısı ile alanda bu konuda yeterli derecede bilgi sahibi uzman yetiştirmek oldukça zor olduğu düşünülmektedir.

BBY Bölümlerinde Kataloglama Derslerini Veren Öğretim Elemanı*Tablo 2: BBY Bölümlerinde Kataloglama Derslerini Veren Öğretim Elamanlarının Dr. Tezleri ve Konuyla İlgili Yayınları*

Bölüm Adı	Öğretim Elemanı	Öğretim Elamanın Doktora Konusu	Öğretim Elamanının Konu Hakkında Yayın Sayısı
Ankara Ü. DTCF	Prof. Dr. Sacit ARSLANTEKİN	İndeks, indeksleme teknikleri ve bilgisayar uygulaması	-
	Prof. Dr. Hakan ANAMERİÇ	Türkiye'de çağdaşlaşma sürecinde bilginin toplumsallaşması ve bilgi merkezleri	8
	Doç. Dr. Nevzat Özel	Araştırma görevlilerine bilgi ve iletişim teknolojileri bağlamında bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması	12
	Arş. Gör. Ayşenur VAROL	Okulsuzlaşma hareketinde eğitim kurumu olarak kütüphane (Devam ediyor)	-
Ankara Yıldırım Beyazıt Ü. İTBF	Doç. Dr. Mustafa BAYTER	Türkçe web belgelerinin kataloglanması: Bir işbirliği modeli önerisi	17
Atatürk Ü. Edebiyat Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Nermin ÇAKMAK	Lisans öğrencilerinin bilgi arama süreçleri ile ilgili kavramları, tutumları ve düşünceleri	-
Bartın Ü. Edebiyat Fakültesi	Doç.Dr. Ahmet ALTAY	The Public Library Services In Turkey And Bulgaria In The Transition Process To Information Society	-
Çankırı Karatekin Ü. Edebiyat Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Buket CANDAN	Türkiye'de cumhuriyet döneminde yayıncılık ve kütüphaneciliğin gelişiminde telif hakkı ve derleme yasalarının etkileri	-
Hacettepe Ü. Edebiyat Fakültesi	Doç. Dr. Tolga Çakmak	Dijitalleştirme ve dijital koruma politikaları	7
İstanbul Ü. Edebiyat Fakültesi	Prof. Dr. Niyazi Çiçek	Kamu Yönetiminde Üretilen Belgelerin Form Özelliklerinin İncelenmesi ve	-

		Arşivcilik Açısından Değerlendirilmesi	
İstanbul Medeniyet Edebiyat Fakültesi Ü.	Öğr. Gör. Emine Hatun GÜR	-	5
İzmir Katip Çelebi Ü.	Öğr. Gör. Ezgi ERGİN	-	-
	Prof. Dr. Saime Özlem Gökçurt DEMİRTEL	Citation indeks ve citation analizi: Enformetrik bir model çalışması	2
Kastamonu İTBF Ü.	Prof. Dr. Hasan S. Keseroğlu	Halk Kütüphanesi Politikası ve Türkiye Cumhuriyeti’nde durum	7
Marmara Edebiyat Fakültesi Ü.	Dr. Öğr. Üyesi Elif Yılmaz ŞENTÜRK	Osmanlı belgeleri için bir üst veri standardı çalışması: Meşihat arşivi örneği	4
Osmaniye Korkut Ata Ü. Kadirli Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Ramazan SONAT	Harb-i umûmî’de Bağdat (1914-1918)	-

Kaynaklar:

<http://bilgibelge.humanity.ankara.edu.tr/akademik-personel-2/>

<http://bilgibelge.edebiyat.istanbul.edu.tr/tr/akademikkadro>

<http://www.bby.hacettepe.edu.tr/akper.asp>

<http://bby.fef.marmara.edu.tr/akademik-kadro/>

<https://atauni.edu.tr/personel/bilgi-ve-belge-yonetimi>

<https://bilgibelge.medeniyet.edu.tr/tr/personel/akademik>

<https://fef.kastamonu.edu.tr/index.php/tr/menu-personel-tr/menu-personel-akademik>

<https://bilgibelge.bartın.edu.tr/akademik-personel.html>

<https://bilgibelge.karatekin.edu.tr/akademik-personel-1400-sayfasi.karatekin>

http://www.ybu.edu.tr/insanvetoplum/bilgi-belge/custom_page-292-akademik-kadro.html

<https://bby.ikcu.edu.tr/Personel/Akademik>

<http://bby.osmaniye.edu.tr/personel-akademik>

Bilgi ve belge yönetimi biliminde değişim ve gelişim ancak iyi eğitilmiş bilgi uzmanlarıyla olabilir. Eğitim, profesyonel ortamın gereksinimlerinin sorumluluk ve yetkisini taşıyabilecek birey yetiştirme sorumluluğu, eğitimde daha iyiyi yaratmak yönünde olmalıdır. Akademik programlar ve öğretim elemanları konuya ve gelişmelere hâkim olmalıdır. Öğretim elemanları, eskiye göre daha sık kendilerini yenilemeli, değişen disiplinler arası yapıya göre çalışmalı ve ilgili konuyla çalışması gerekmektedir (European, 2005).

Bölümlerde verilen kataloglama eğitim programlarında gelişmeler ışığında ders sayıları ve ders içeriklerinin büyük ölçüde yenilenmesi gerekmektedir (Bronstein, 2007; Chu, 2006; Markey, 2004). Sürekli bilginin düzenlenmesine

yönelik yenilikler yapılmaktadır. Kataloglama eğitimi kurumsal uygulamaların gerisinde kalmamalıdır (Baydur,2012, s. 317).

Kataloglama eğitimini veren öğretim elemanlarının uzmanlığı alanla ilgili olmalıdır. Tablo 2'ye bakıldığında 12 Bölümden sadece iki öğretim elamanı uzmanlık alanının pekiştirildiği doktora tezini kataloglama alanında yapmıştır. Diğer bölümlerde öğretim elemanlarının maalesef doktora konusu başka alanlardadır. Oysa profesyonel bir kataloglama eğiticisi alanındaki uzmanlığını kullanmalı, eğitim uygulamalarında kütüphanelerdeki kataloglama çalışmalarına odaklanmalıdır. Uygulamaya dayalı eğitimin en önemli kaynağı, mesleki yönde yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda ortaya çıkan bilimsel bilgidir. Yeni bilgiler eğitimi ve uygulamayı destekleyici, yol gösterici ve geliştiricidir. Doktorasını tamamlamış eğiticiler, alanla ilgili yeni bilgiler üretmiş ve üretecek olan bilim insanlarıdır. Bilimsel yayınlar incelendiğinde, bilimsel araştırmalara katılma, bilimsel yayınları takip etme açısından eğitim verenlerin, mesleğinin ilerlemesinde önemli bir rolünün olduğu saptanmaktadır. Kataloglama eğitimi ve uygulamasının gelişmesi, yeni araştırmalarla mümkün olur. Yapılan araştırmadan elde edilen bilgi ve uygulama örnekleri alana aktarılmalıdır. Alana aktarılması eğitilmiş insanlarla gerçekleştirilebilir. Bilgi ve belge yönetiminin hem geleneksel hem de gelişmekte olan bir alan olması nedeniyle, kataloglama eğitimi sürekli gelişmesi gerekmektedir. Bu nedenle de kataloglama eğitiminde doktora eğitimi önemli bir yere sahiptir.

Bilgi ve belge yönetimi bölümlerinde kataloglama derslerini veren öğretim elemanlarının kataloglama ve sınıflama konularında yayın yapmaları da hem bu alandaki gelişmeleri takip etmelerini hem de bilgilerini güncellemeleri bakımından önemlidir. Öğretim elemanlarının konu hakkında yayın sayısına Tablo 2'de bakıldığında; Ankara Üniversitesi DTCF'deki öğretim elemanların toplamda 20 yayını olduğu görülmektedir. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İTBF'nin öğretim elemanının 17, Hacettepe Üniversitesi. Edebiyat Fakültesi ve Kastamonu Üniversitesi. İTBF öğretim elemanlarının 7, İstanbul Medeniyet Üniversitesi. Edebiyat Fakültesindeki öğretim elemanının 5, Marmara Üniversitesi. Edebiyat Fakültesi öğretim elemanının 4, İzmir Katip Çelebi Üniversitesindeki öğretim elemanının birinde 2 olduğu saptanmıştır. Bunların dışında kalan bölümlerdeki öğretim elemanının konuyla ilgili hiçbir yayını yoktur. Bu da söz konusu öğretim elemanlarının bilimsel olarak konuyla sadece ders verme aşamasında ilgilendiklerini göstermektedir.

Gelecekte Kataloglama Eğitimi

Günümüzde bilginin düzenlenmesinde ve erişiminde en iyisini bulma arayışı sürüyor. Bilgiye hızlı ve doğru erişim için hangi öğelerin öncelikli olduğu tartışılıyor. Bu gelişmeler çerçevesinde kataloglama eğitiminin gelecekte farklı yönlerde yenileceğini gösteriyor (Baydur,2012, s. 326).

Bilginin üretiminin giderek artması, sayısallaşması ve ağ ortamında erişim sağlanabilmesi bilgi hizmetlerinin gelişmesini sağlamıştır. Aynı zamanda bilgi ve belge yöneticilerine büyük oranda ihtiyaç doğmuştur. Gelişen teknoloji ile birlikte 'bilgi' artık sadece basılı kaynaklarda değil elektronik ortamda da bulunmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle bireylerin bilgi okuryazarı olma zorunluluğu doğmuştur. Bilgi merkezleri ve kütüphaneler bilgi okuryazarlığı eğitimi veren merkezler

Külliye

Cilt/Volume: 4 • Sayı/Issue: 2 • 2023

kurumlar olmuştur. Bilgi ve belge yöneticileri, geleneksel bilgi hizmetleri anlayışıyla birlikte toplumu bilgiye ulaştırma amacıyla bilgi teknolojilerinin kullanılmasını öğreten kişilerdir (Bayter, 2014, ss.157-158).

Kataloglama ilk yıllardaki programlarda, Anglo-Amerikan Kataloglama Kurallarının çevrilmesi ile verilmiş bir derstir. Alandaki gereksinim doğrultusunda olabildiğince bol uygulama ile anlatılmıştır. Kataloglama kuralları bilen ve uygulayabilen öğrencilerin yetişmeleri amaçlanmıştır (Baydur,2012, s. 326).

Günümüzde FRBR (Functional Requirements of Bibliographic Records) gibi kuramsal modellerin çok anlaşılması ve kataloglamacıların bilginin düzenlenmesinde RDA’ya (Resource Description and Access) geçmeleri ve metadata üretmeleri gerekmektedir. Arama motorları ve diğer bilgi erişim sistemlerinde bilgi arayan araştırmacıların bilgiye erişim yaklaşımları değişmiştir. Alanda çalışacak yeni kataloglamacıların eğitimlerinde bu konularda uzmanlaştırılması gerekmektedir (Dull, 2011).

Teknolojik gelişmeler 21.yüzyıla beraber kataloglamada yenileşmeyi getirmiştir. Kataloglama kurallarındaki yenilikler eğitimi de etkilemiştir. Kataloglama eğitiminde ne öğretilmektedir ve nasıl öğretilmektedir soruları cevaplanmış olmalıdır. Bilgi ve belge yönetimi bölümlerinde kataloglama derslerinde alandaki değişimlere bağlı olarak eğitim ve öğretim programında değişiklikler olması gerekmektedir (Education, 2002, s.1).

Yeni kataloglama standardı olan RDA’ nın anlaşılması ve uygulanabilmesi için gerekli şartların başında eğitim gelmektedir. RDA eğitiminin verilebilmesi için yeni yöntemler belirlenebilir. Kuralların teorik bilgisinin yanı sıra, RDA kurallarının uygulanması öğretilmelidir. RDA eğitiminde RDA araç seti önemli bir konumdadır. Çünkü RDA araç seti, düzenli olarak güncellenen sayfalarda çevrimiçi kaynaklara bağlantılar sunar ve RDA’nın eğitimi için destek sağlar. Ayrıca araç seti RDA Yürütme Komitesi (RSC) tarafından sağlanan RDA Kataloglama örneklerini içerir. Eğiticiler, rdatoolkit.org/rda list adresinden RDA duyurularını almak için haber bültenine kaydolabilirler. Ayrıca rdatoolkit.org/training ve [youtube.com / c / RDAToolkitVideo](http://youtube.com/RDAToolkitVideo) adresindeki RDA web sitesindeki eğitim kaynaklarına erişebilirler (Monyela, 2020, s. 13).

Bilgi ve Belge Yönetimi bölümlerindeki eğitim ve öğretim programlarında alandaki uygulamaların daha fazla yapılabilmesi için staj derslerinin sayısı artırılabilir. Kataloglama dersinin içeriği genişletilebilir. Bilginin düzenlenmesinde yenilikler, kataloglamanın bilgi merkezleri kataloglarının organizasyonlarından çıkıp her türlü kayıtlı bilginin bibliyografik tanımlanmasıyla, bilginin erişilebilirliği ve yönetimi ile doğrudan ilgili görülmeye başlanmıştır. Bibliyografik tanımlanmadaki yeni uygulamalar derslerde verilmeli, derslerin içerikleri sürekli güncellenmelidir (Yılmaz, 2018). Kataloglama dersi için yeni dönemde eğitim programı aşağıdaki gibi olabilir:

Birinci Aşama:

- Kataloglama nedir, amaçları nelerdir?
- Kataloglama ilkeleri ve katalogun fonksiyonları
- AACR
- Kütüphane otomasyon programları

- OPAC
- Bibliyografik ağlar
- MARC formatı ve bibliyografik öğelerin öğretilmesi
- FRBR Temel Kavramlar
- FRBR Pratiği -- Kavramların Uygulanması
- RDA'da MARC 21 ve Kişisel İsimler için Otoriteler
- MARC 21'de Otoriteler için Alanlar
- Kişisel İsimler için Otoriteler: Giriş ve Öznitelikleri
- Kişisel İsimler için Otoriteler: Erişim Noktaları
- Kişisel İsimler için Otoriteler: AACR2 ve RDA
- Aile, Kurumsal ve Coğrafi İsimler için Otoriteler
- FRBR, RDA ve MARC
- RDA Araç Setini Kullanma

İkinci Aşama:

- RDA'ya Giriş; Kavramları ve Öğeleri Tanımlama
- Bilgi Kaynaklarını Tanımlama ve Yapılması Gereken İşleri Tanımlama
- RDA ile Bibliyografik Tanımlama
- RDA Uygulamaları
- Özel Durumlar, Formatlar ve Kullanıcılar için RDA Uygulamaları
- Kataloglamanın üst veri ile ilişkisi nedir?
- Üst veri türleri fonksiyonları ve format geliştirilmesi
- Üst verilerin oluşturulması
- Konu analizi, konu başlıkları ve otorite kontrol ve kavramsal dizin
- Sınıflama sistemleri.

Kataloglama kapsamındaki ileri düzeydeki dersler, yüksek lisans ve doktora eğitimlerinde de olmalıdır. Bu dersler kataloglama alanında araştırmacı yetiştirme amacına yönelik olmalıdır. Hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezleri, kataloglama-sınıflama ve bilgiye erişim konularında olmalıdır (Baydur,2012, s. 327).

Kurallardaki ve uygulamalardaki yenilikler, kataloglama derslerinde yer almalıdır. Ayrıca yeni uygulamalar, bilimsel çalışmalara ve meslek içi eğitim-öğretim programlarına da yansıtılmalıdır (Kajberg ve Lorrington, 2005).

Değerlendirme ve Sonuç

Günümüzde üretilen bilgi devasa boyutlara ulaşmıştır. Bu büyük yığın içinde bilgiye ulaşmak karmaşık hale getirmiştir. Araştırmacıların gereksinim duyduğu bilgiyi istediği zamanda, istediği yerde, istediği kapsam ve nitelikte ulaştırılması ancak kataloglama ile gerçekleştirilebilir.

Kataloglamanın eğitimi her zaman güç olmuştur. Konu daha önceden belirlenmiş kurallarla verilir. Derslerde öğrenciye anlatmak oldukça zordur. Panizzi'nin 1841 yılında yayınladığı 79 ana kuraldan beri hızla yeni kurallar eklenmiş kapsamı genişleyen bir alan olmuştur. Bilgi teknolojinin gelişmesi ile birlikte yeni bilgi kaynakları çıkmış bunların kataloglanmasıyla ilgili yeni kurallar ortaya konulmuştur. Alandaki kullanılan kural ve yöntemlerin izlenmesi, bunların sınırlı saatlerdeki ders programlarına aktarılması oldukça zorlayıcı olmuştur.

Teknolojik gelişmeler bilgi ve belge yönetimini tümünden etkilemiştir. Gelişmeler kataloqlama kurallarının da sürekli yenilenmesine yol açmıştır. Alandaki uygulamanın başarısı eğitimde edinilen bilgilerle ilgilidir. Kataloqlama derslerinde iyi öğrenilmezse uygulamada yanlışlıklar olması muhtemeldir. Bu da bilginin erişiminde sorunlara sebep olur. Onun için kataloqlama eğitiminde uygulamaya dayalı doğru eğitim ve yeniliklerin takip edilmesi oldukça önemlidir (Sefercioğlu. 2003, s. 149).

Günümüzde kataloqlama kurallarına uygun yapılmamış bibliyografik tanımlamalar oldukça fazladır. Oysa kataloqlama şimdilerde bilgi erişimdeki sınırlamaları kaldırmıştır. Teknolojinin gelişmesi ile ayrıntılı ve birbiriyle bağlantılı bilgi kaynaklarının tanımlanmasını kolaylaştırmıştır. Kullanıcıya en doğru şekilde bilgi sunulmasına olanak sağlamıştır. Onun için ders programları yeniden gözden geçirilmelidir. Kataloqlama ve sınıflama derslerini verecek hocaların da konuyla ilgili yetişmesi, gelişmeleri takip etmesi ve yayınlar yapması gerekmektedir.

Bu çalışma kapsamında Türkiye’de bulunan Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün yer aldığı üniversitelerin lisans programlarına ait kataloqlama dersleri tablo şeklinde verilmiştir. Tablolarda verilen bilgilerden yola çıkarak bölümlerdeki kataloqlama ve sınıflama alanları ile ilgili dersler ele alınmıştır. Tablolara bakıldığında derslerin sayıları açısından değerlendirildiğinde bölümler arasında eşitsizlik olduğu tespit edilmiştir.

Kataloqlama ve sınıflama alanında Ankara Üniversitesi ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin daha ön planda olduğu tablolarda görülmektedir. Bu duruma neden olan en büyük etken daha önce de belirtildiği gibi kadro eksikliğidir. Bölümlerde yeteri kadar kataloqlama alanında yetişmiş öğretim elamanı olmadığı için alanla ilgili dersler az açılmıştır.

Bölümlerin bulunduğu üniversitelerden mezun olan meslektaşlarımız program farklılıkları nedeniyle birbirleriyle aynı bilgilere sahip değillerdir. Bazı bölümler farklı içeriklerde ders veriyorlar bazıları ise verilen dersleri hoca eksikliği nedeniyle verememektedir.

Çalışmada bölümlerle ilgili saptanan sorunu ortadan kaldırmak için öncelikle kadro eksikliğini ortadan kaldırılması gerekmektedir. Daha sonra Bölümler birlikte çalışarak ortak bir kataloqlama eğitim programı oluşturmalıdır. Aynı program da eğitim gören bilgi ve belge yönetimi öğrencileri aynı bilgilere sahip bir şekilde mezun olacaklardır.

Kataloqlama alanında bilgi ve belge yönetimi bölümü mezunları, bilgi merkezlerinde bulunan bilgi kaynaklarının düzenlenerek erişime sunulması için gerekli kaynak tanımlama ve erişim için kullanılan standartları öğrenmeli (RDA, AACR2 vb.) ve değişen kaynak türlerine uygun tanımlama yapabilmelidir. Bilgi ve belge yönetimi bölümü mezunları ayrıntılı kataloqlama yapabilmeli, içindekiler, makale, bölüm vb. detayları vermek, kütüphane otomasyon sistemi üzerinde kataloqlama modülü ve diğer ilişkili modüllerle bağlantılarını yönetebilmeli ve MARC olmayan kayıtları MARC formatına dönüştürmelidir. Sınıflama sistemleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmalı, LC, Dewey vb. , toplu kayıt düzeltmeleri, yüklemeleri yapabilmeli, otorite kontrol işlemleri ve OPAC üzerinde gönderme işlemlerini gerçekleştirebilmelidir. Bilgi ve belge yönetimi alanında kataloqlama eğitiminde çağın getirmiş olduğu yeni teknolojilerden yararlanılmalıdır.

Külliye

Teknolojinin getirdiği yeniliklerle birlikte bilgi ve belge yöneticilerinin sürekli olarak yenilenmeleri sağlanmalıdır. Sonuç olarak Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerindeki eğitim ve öğretim programlarında kataloglama eğitiminin kalitesinin yükseltilmelidir. Bunun için kurallar ve uygulamalar iyi takip edilmeli, teknolojiyen yararlanılmalı ve kataloglama eğitim programlarında yenilikler yapılmalı ve konuda yetkin öğretim üyeleri görevlendirilmelidir. Kataloglama eğitimi veren akademisyen sayısı ve niteliği önemlidir. Bilgi ve Belge Yönetimi bölümlerinde kataloglama derslerini veren öğretim üyelerinin sayısı ve niteliği yeterli olmalıdır.

Kaynakça

Artukoğlu, A. (1979). Türkiye’ de kütüphanecilik eğitimine genel bakış. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(1-2), 1-11.

Atılğan, D. (1995). Türkiye’ de kütüphaneciliğin gelişimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 9(1), 10-20.

Atılğan, D. (1999) Türkiye’de kütüphanecilik eğitimi ve yeni bin yılda hedefler. *bilginin serüveni dünü, bugünü, yarını....* içinde. (ss.144-163) Türk Kütüphaneciler Derneği.

Atılğan, D. (2004). Kataloglama eğitimindeki yenilikler ve Türkiye’deki durum. S. Arslantekin ve F. Özdemirci (Haz.). *Kütüphaneciliğin Destanı Uluslararası Sempozyum Bildiriler* içinde (s.211-221).Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.

Avcı, M. (2017). *Atatürk dönemi kütüphanecilik faaliyetleri (1923-1938)* [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü]

Baydur, G. (2012). Kataloglama eğitimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(2), 315-328.

Bayter, M. (2014). Bilgi ve belge yönetimi eğitiminde yeni bir soluk. N. Özel ve N. Erkoçoğlu (Yay. haz.). *Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü 60.Yıl Armağan Kitabı içinde* (ss.157-172). Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.

Bronstein, J. (2007). Current trends in library and information studies curricula around the world: Looking for the user-centered approach. *Journal of Information, Communication and Ethics in Society*, 5 (2), 59-78.

Chu, H. (2006). Curricula of LIS programs in the USA: a content analysis. C. Khoo, D. Singh ve A.S.Chaudy (ed). *Proceedings of the Asia-Pacific Conference on Library and Information Education and Practice 2006 (AA-LIEP2006)*,Singapore, 3-6 April 2006 içinde (ss. 328-337). Singapore School of Communication and Information, Nanyang Technological University

Collins, M. (2005). The Effects of e-journal management tools and services on serials Cataloging. *Serials Review*, 31(4), 291-297. DOI:10.1080/00987913.2005.10765005

Çakın, İ. (1997). 25. yılında Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü. B. Yılmaz (Yay. Haz.). *Kütüphanecilik Bölümü 25. Yıl'a Armağan* içinde (ss.7-31). Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü.

Çakın, İ. (2000). Bilgi profesyonellerinin eğitiminde yeniden yapılanma: Hacettepe Üniversitesi örneği. *Türk Kütüphaneciliği* 14(1), 3-17.

Dull, M. E. (2011). Cataloging education and cataloging futures: An interview with Allyson Carlyle. *Serials Review*, 37 (2), 116-119.

Education and cataloging and the organization of information: Pitfalls and the pendulum (2002). *Cataloging and Classification Quarterly*, 34, 1-2. Special Issue.

Ersoy, O. (1965). Kütüphanecilik Kursları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 23(12), 49-59.

Genel bilgiler. (2022). Ankara Üniversitesi DTCF Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.

<http://bilgibelge.humanity.ankara.edu.tr/hakkimizda/genelbilgiler/>

Gorman, M. (2002). Why teach cataloging and classification? *Cataloging and Classification Quarterly*. 34 (1/2), 1-13.

Hsieh-Yee, I. (2002). Cataloging and metadata education: asserting a central role in information organization. *Cataloging and Classification Quarterly*. 34 (2), 203-222.

Kajberg, L. ve Lorrington, L. (2005). *European curriculum reflections on library and information science education*. Copenhagen: The Royal School of Library and Information Science.

Kalaycı, S. 2014, (İSMEK) *İstanbul Büyükşehir Belediyesi sanat ve meslek eğitimi kurslarında verilen ciltleme dersinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].

Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. (9. bs.). Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık.

Karatay, F. E. (1941) *Alfabetik kataloqlama kuralları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.

Kayran, M. (1998). Atatürkçü düşünce ışığında. *Çağdaş Eğitim* 14 (42), 780 - 830.

Markey, K. (2004). Current educational trends in the Information and Library Schools curriculum. *Journal of Education for Library and Information Science*, 45 (4), 317-339

Monyela, M. (2020). Challenges of Resource Description and Access (RDA) implementation in Sub-Saharan Africa: A review of literature. *Journal of Library Metadata*, 20(7), 1-16. DOI: 10.1080/19386389.2020.1809185

Öksüz, M. (2013). *Türkiye’de bilgi ve belge yönetimine kurumsal bir yaklaşım*. [Yayımlanmamış yüksek lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi].

Ötüken, A. (1957). Türkiye’de kütüphanecilik öğretiminin tarihçesi. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*. 6 (1-2), 1-35.

Özel, N. (2007). *Üniversite Kütüphanelerinin Kataloglama Birimlerinde Çalışan Kütüphanecilerin Eğitim Gereksinimleri Üzerine Bir Araştırma [Yayımlanmamış yüksek lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]*.

Sefercioglu, N. (2003). *Kataloglama için kurallar*. Milli Kütüphane.

Subaşıoğlu, F. ve Tamdoğan, O. G. (2014). Kütüphaneciliğimize kanat gerenler. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(4), 583-621.

Stuhlman, D. D. (2010). Knowledge management terms <http://home.earthlink.net/~ddstuhlman/defin1.htm>

Tak, E. (2020). Hafız-ı kütüb' den kütüphaneciye: Osmanlıdan günümüze bir mesleğin gelişimi. *Bilgi ve Belge Araştırmaları*, (13), 81-102.

TDK (2022) Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/>

Tonta, Y. (2012a). Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü lisans programının güncelleştirilmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(2), 291-314.

Tonta, Y. (2012b). Kütüphanecilik ve bilgibilim eğitiminde gelişmeler ve program değişiklikleri. *Türk Kütüphaneciliği*. 26, 2 (2012), 227-261.

Tosaka, Y., & Park, J. (2014). RDA: Training and continuing education needs in academic libraries. *Journal of Education for Library and Information Science*, 55, 3-24.

Yılmaz, B. (2018). Türkiye'de bilgi ve belge yönetimi bölümleri ders programlarının arşivcilik ve belge yönetimi eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Bilgi Yönetimi Dergisi*, 1 (1), 44-62.

Çatışma beyanı: Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan ederler.